

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Члан 1.

У Закону о дуалном образовању („Службени гласник РС”, број 101/17) у члану 1. став 2. речи: „специјалистичко образовања” замењују се речима: „мајсторско и специјалистичко образовање, као и образовање за рад у трајању од две године”.

Став 3. мења се и гласи:

„Сви појмови употребљени у мушком граматичком роду обухватају мушки и женски род лица на које се односе.”

Члан 2.

У члану 2. после тачке 2) додаје се тачка 2а) која гласи:

„2а) послодавац у смислу овог закона јесу и орган унутрашњих послова и одбране, код којих се учење кроз рад реализује у складу са прописима који уређују рад тих органа и овим законом, осим одредаба овог закона које се односе на финансијско обезбеђење ученика;”.

У тачки 6) на крају текста после тачке додаје се реченица: „План реализације учења кроз рад саставни је део годишњег плана рада школе.”.

Члан 3.

У члану 6. став 2. речи: „у периоду 8–20 часова” бришу се.

После става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Учење кроз рад не може да се реализује у времену од 22,00 часа до 6,00 часова наредног дана.”

Досадашњи ст. 3-5. постају ст. 4-6.

У досадашњем ставу 4. који постаје став 5. број: „3.” замењује се бројем: „4.”.

Члан 4.

У члану 7. став 1. после речи: „привреде” додају се запета и речи: „на основу изјава послодаваца о укључивању у дуално образовање”.

После става 1. додају се нови ст. 2-4. који гласе:

„Послодавац доставља Привредној комори Србије изјаву о спремности да се укључи у дуално образовање најкасније до 30. новембра календарске године која претходи школској години у којој отпочиње реализација образовног профила у дуалном образовању.

Изјава из става 2. овог члана обавезно садржи назив послодавца, седиште, матични број, образовни профил, број ученика који може да прими на учење кроз рад, општину и место извођења учења кроз рад и предлог школе која реализује тражени образовни профил.

Привредна комора Србије доставља Министарству план за укључивање послодаваца у дуално образовање за наредну школску годину по школама и образовним профилима, најкасније до 14. фебруара текуће године за наредну школску годину.”

У досадашњем ставу 2. који постаје став 5. после речи: „покрајине” додају се запета и речи: „односно јединице локалне самоуправе”.

У досадашњем ставу 3. који постаје став 6. број: „2”, замењује се бројем: „5”.

У досадашњем ставу 4. који постаје став 7. број: „2”, замењује се бројем: „5”.

После досадашњег става 4. који постаје став 7. додаје се нови став 8. који гласи:

„Кандидат за упис на дуални профил опредељује се за конкретни образовни профил пре обављеног завршног испита, у складу са подзаконским актом којим се уређује упис ученика у средњу школу.”

У досадашњем ставу 5. који постаје став 9. речи: „Приликом уписа у средњу школу, распоређивање”, замењују се речју: „Распоређивање”.

Досадашњи став 6. постаје став 10.

Члан 5.

У члану 11. став 1. тачка б) брише се.

После става 1. додаје се став 2. који гласи:

„У реализацији учења кроз рад послодавац је дужан да обезбеди прописане мере безбедности и здравља на раду, у складу са прописима којима се уређује безбедност и здравље на раду, као и примену прописа којима се уређује опасан рад за децу.”

Члан 6.

У члану 12. став 3. мења се и гласи:

„Комисија из става 2. овог члана има три члана и чине је члан кога предлаже Министарство из реда просветних саветника, спољних сарадника, просветних инспектора, односно наставника, инспектор рада и представник Привредне коморе Србије.”

У ставу 5. речи: „30. септембра”, замењују се речима: 30. новембра”.

Члан 7.

У члану 18. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Послодавац је дужан да обавести Привредну комору Србије о раскиду и разлозима за раскид уговора о дуалном образовању, у року од осам дана од дана раскида уговора.”

Члан 8.

У члану 19. став 2. после речи: „дуалном образовању”, додају се речи: „у року од осам дана од дана раскида уговора”.

После става 2. додаје се став 3. који гласи:

„Послодавац је дужан да обавести Привредну комору Србије о раскиду и разлозима за раскид уговора из става 2. овог члана, у року од осам дана од дана раскида уговора.”

Члан 9.

У члану 20. после става 3. додаје се став 4. који гласи:

„Уколико није могуће организовати учење кроз рад у складу са ст. 1–3. овог члана, школа обезбеђује ученику услове да заврши започето школовање, у складу са законом којим се уређује средње образовање и васпитање.”

Члан 10.

У члану 21. став 2. речи: „школске године у којој почиње реализација”, замењују се речју: „реализације”.

Члан 11.

У члану 26. после става 4. додаје се став 5. који гласи:

„Уколико нема могућности да обезбеди наставак учења кроз рад, у складу са ставом 4. овог члана, школа обезбеђује ученику услове да заврши започето школовање, у складу са законом којим се уређује средње образовање и васпитање.”

Члан 12.

У члану 29. став 1. тачка 1) после речи: „делатност” додају се запета и речи: „односно друго лице које ангажује послодавац, у складу са законом којим се уређује рад”.

У тачки 3) речи: „за одговарајући образовни профил”, бришу се.

У тачки 5) на крају текста тачка се замењује тачком и запетом и додаје се тачка 6) која гласи:

„6) није осуђивано правноснажном пресудом за кривично дело за које је изречена казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскврнуће, кривична дела из групе кривичних дела против полне слободе, против привреде, против службене дужности, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, да није правноснажно осуђивано за прекршај из области радних односа и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање.”

У ставу 2. на крају текста тачка се замењује запетом и додају се речи: „односно орган из члана 2. тачка 2а) овог закона.”

Члан 13.

У члану 30. став 6. после речи: „саставу” запета се брише, а речи: „осим стручњака за одговарајућу област рада”, замењују се речима: „представника Привредне коморе Србије и”.

У ставу 9. речи: „Лиценца и регистар о издатим лиценцама садрже”, замењују се речима: „Лиценца садржи”, а речи: „и назив послодавца код кога је то лице у радном односу”, бришу се.

После става 9. додаје се нови став 10. који гласи:

„Регистар о издатим лиценцама садржи: регистарски број лиценце, име, име једног родитеља, презиме и занимање лица које је положило испит за инструктора, највиши ниво образовања, ЈМБГ, адреса, контакт телефон, електронску адресу.”

Досадашњи ст. 10-14. постају ст. 11-15.

У досадашњем ставу 12. који постаје став 13. после речи: „послодавац”, додају се запета и речи: „односно физичко лице уколико се само пријави за полагање испита.”

Члан 14.

У члану 33. став 1. тачка 2) после речи: „превоз”, додају се запета и речи: „односно уколико није на други начин обезбеђен”.

У тачки 4) после речи: „послодавца”, додају се запета и речи: „уколико није на други начин обезбеђено ”.

Члан 15.

У члану 39. речи: „Лице које је у радном односу код послодавца или самостално обавља делатност”, замењују се речима: „Лице које испуњава услове прописане чланом 29. став 1. тач. 1)–4) и 6) овог закона”.

После става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Уз захтев из става 1. овог члана лице доставља доказ да је похађало обуку чији програм одговара програму обуке прописаном у складу са чланом 30. став 15. овог закона.”

Члан 16.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона је одредба члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, којом се утврђује да Република уређује и обезбеђује систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о дуалном образовању („Службени гласник РС”, број 101/17), ступио је на снагу у новембру 2017. године, а његова примена је почела школске 2019/2020. године. Разлози за одложену примену Закона налазили су се у чињеници да је било неопходно да се претходно донесу подзаконски акти који ће омогућити пуну примену Закона и да би послодавци имали довољно времена да испуне услове за учење кроз рад, а Привредна комора Србије довољно времена да те услове и провери.

Влада Републике Србије је 18. јануара 2018. године, у складу са чланом 40. Закона о дуалном образовању, образовала Комисију за развој и спровођење дуалног образовања (у даљем тексту: Комисија). Задаци Комисије су да координира активности у спровођењу дуалног образовања на основу захтева тржишта рада на националном нивоу и врши надзор над квалитетом реализације средњег стручног образовања које се обавља по моделу дуалног образовања, са циљем трогодишњег вредновања остварених резултата. Трогодишње вредновање имплементације дуалног образовања треба да изнедри препоруке ресорном министарству за даљи развој дуалног образовања.

Чланови Комисије су представници: Министарства просвете, науке и технолошког развоја (у даљем тексту: МПНТР), Привредне коморе Србије (у даљем тексту: ПКС), Кабинета председника Владе Републике Србије, Сталне конференције градова и општина, школа, послодаваца, као и представник Швајцарског економског института (у даљем тексту: КОФ) при Федералном институту за технологију у Цириху који пружа експертску подршку Комисији али и МПНТР и ПКС у креирању образовних политика у области дуалног образовања.

Комисија је од оснивања одржала 11 седница на којима је дискутовано о процесу имплементације дуалног образовања, ризицима са којима се школе, послодавци, МПНТР и ПКС суочавају током имплементације дуалног образовања и могућностима за њихово превазилажење. Један од инструмената којим Комисија прати реформски процес је Мастер план имплементације Закона о дуалном образовању, који је развијен у оквиру сарадње са КОФ и који представља инструмент којим се подржава процес планирања и остваривања реформских процеса и садржи информације релевантне за спровођење тог процеса. Мастер план пружа преглед организационе структуре за спровођење, опис улога, надлежности, продуката и праћења свих радних јединица, информације о намераваном процесу спровођења реформских

активности, преглед кључних тачака процеса изградње система дуалног образовања. Праћењем дуалног образовања у Републици Србији Комисија је идентификовала одређене ризике који представљају претњу квалитетном дуалном образовању, као и организациону структуру која ће радити на изградњи система дуалног образовања.

Један од најзначајнијих ризика за који је процењено да у почетној фази имплементације Закона о дуалном образовању може да има највише утицаја јесте паралелно постојање дуалног и класичног модела имплементације истог образовног профила под различитим условима сарадње са послодавцима, које може негативно да утиче на перспективу дуалног образовања у оквиру система средњег стручног образовања.

Тренутно два закона регулишу начин учешћа послодаваца у реализацији образовних профила у средњем стручном образовању – Закон о средњем образовању и васпитању и Закон о дуалном образовању.

Законом о средњем образовању и васпитању дата је могућност сарадње између школе и послодаваца, али осим обавезе да се однос школе и послодавца уреди уговором, нису прописани други услови сарадње и критеријуми које послодавац мора да испуни да би се у његовим просторијама реализовала практична настава и професионална пракса.

Са друге стране, Законом о дуалном образовању детаљно је уређена улога послодавца у учењу кроз рад и прописани су критеријуми које послодавац мора да испуни да би реализовао учење кроз рад. Такође, Законом о дуалном образовању регулисано је материјално и финансијско обезбеђење ученика док су на учењу кроз рад код послодавца, што није случај у Закону о средњем образовању и васпитању.

У складу са наведеним, Комисија је на 11. седници донела Одлуку да предложи МПНТР да до краја 2019. године припреми измене и допуне Закона о дуалном образовању и Закона о средњем образовању и васпитању како би се отклонили примећени ризици и осигурала одрживост дуалног образовања и његова квалитетна примена, и то поступно од школске 2020/2021. године.

Након упућеног предлога, МПНТР је формирало Радну групу која је окупила представнике Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства привреде, Социјално-економског савета, ПКС, Уније послодаваца, репрезентативних синдиката, стручних школа, послодаваца, Завода за унапређивање образовања и васпитања, СКГО, Агенције за квалификације, Националне службе за запошљавање, која је припремила Предлог закона о изменама и допунама Закона.

С обзиром да се уочени ризици и осигурање квалитета дуалног образовања не могу решити доношењем подзаконских аката, неопходно је да се донесу измене и допуне закона, и то Закона о дуалном образовању и Закона о средњем образовању и васпитању, и то је једини начин решавања проблема.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона, којим се допуњује члан 1. Закона о дуалном образовању (у даљем тексту: Закон), поред образовних профила који се реализују у трогодишњем и четворогодишњем трајању, додато је да се у дуалном образовању могу реализовати и мајсторско и специјалистичко образовање, као и образовање за рад у трајању од две године.

Такође је извршено и усаглашавање одредбе о родној равноправности.

Чланом 2. Предлога закона, којим се допуњује члан 2. Закона, додато је да се послодавцем у смислу овог закона сматрају и органи унутрашњих послова и одбране. На учење кроз рад које се реализује код наведених органа примењиваће се прописи који уређују њихов рад и одредбе овог закона, осим одредаба овог закона које се односе на финансијско обезбеђење ученика. Ученици који буду похађали образовне профиле у овим органима оствариће финансијско обезбеђење у складу са прописима којима се уређује рад тих органа.

Такође, допуњена је дефиниција термина „план реализације учења кроз рад” тако да овај план постаје саставни део годишњег плана рада школе.

Чланом 3. Предлога закона, којим се мења и допуњује члан 6. Закона, прецизирано је да се учење кроз рад не може обављати као рад ноћу.

Чланом 4. Предлога закона, којим се мења и допуњује члан 7. Закона, додате су одредбе којима се уређује поступак по основу изјаве послодавца о укључивању у дуално образовање.

Поседно, ученицима осмог разреда основне школе омогућено је да се пријаве за дуалне образовне профиле пре обављања завршног испита.

Чланом 5. Предлога закона, којим се мења и допуњује члан 11. Закона, брисан је услов у погледу осуђиваности за инструктора и одговорно лице, с обзиром да је овај услов Предлогом закона додат у члан 29. Закона о дуалном образовању, као један од услова да би лице могло да добије лиценцу инструктора. Поред тога, додат је и став 2. који упућује на обавезну примену прописа из области безбедности и здравља на раду, а посебно уредбе којом се утврђује опасан рад за децу.

Чланом 6. Предлога закона, којим се мења и допуњује члан 12. Закона, прецизиран је састав Комисије за утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца.

Чланом 7. Предлога закона, којим се допуњује члан 18. Закона, додата је обавеза послодавца да обавести ПКС о раскиду уговора о дуалном образовању када је уговор раскинут на његов захтев.

Чланом 8. Предлога закона, којим се допуњује члан 19. Закона, додата је обавеза послодавца да обавести ПКС о раскиду уговора о дуалном образовању када је уговор раскинут на захтев школе.

Чланом 9. Предлога закона, којим се допуњује члан 20. Закона, додата је одредба којом се школа обавезује да уколико претходно није

било могуће да организује учење кроз рад код послодавца у складу са чланом 20. ст. 1–3. Закона о дуалном образовању, обезбеди ученику услове да заврши започето школовање, у складу са законом којим се уређује средње образовање и васпитање.

Чланом 10. Предлога закона, којим се мења члан 21. Закона, измењен је рок за закључење уговора о учењу кроз рад тако да се сада овај уговор закључује до почетка реализације учења кроз рад, уместо до почетка школске године, што се у пракси показало као неизводљиво.

Чланом 11. Предлога закона, којим се допуњује члан 26. Закона, додата је одредба којом се школа обавезује да уколико претходно није било могуће да организује учење кроз рад код послодавца у складу са чланом 26. став 4. Закона о дуалном образовању, обезбеди ученику услове да заврши започето школовање, у складу са законом којим се уређује средње образовање и васпитање.

Чланом 12. Предлога закона, којим се мења и допуњује члан 29. Закона, измењен је тако да инструктор може да буде и лице које је ангажовано од стране послодавца код кога се обавља учење кроз рад, а не нужно запослени тог послодавца. Као један од услова за инструктора додата је одредба о кривичној неосуђиваности за кривична дела за које је изречена казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскврнуће, кривична дела из групе кривичних дела против полне слободе, против привреде, против службене дужности, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, да није правноснажно осуђивано за прекршај из области радних односа и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање.

Члан 13. Предлога закона, којим се мења и допуњује члан 30. Закона, предвиђено је да Комисија у свом саставу уместо представника „стручњака за одређену област” има представника ПКС јер се у пракси ова одредба показала као тешко спроводива. Посебно, прецизирано је шта садржи лиценца и додат је нови став којим је уређена садржина регистра о издатим лиценцама. Такође, прецизирано је да трошкове обуке и полагања испита може да плаћа и физичко лице које се само пријави да полаже испит за инструктора.

Чланом 14. Предлога закона, којим се допуњује члан 33. Закона, одредба којом се послодавац обавезује да обезбеди осигурање за случај повреде током учења кроз рад код послодавца, допуњена је тако да се ова обавеза сматра испуњеном и ако ученик већ има обезбеђено осигурање за случај повреде током учења кроз рад (нпр. преко школе и сл), како се не би исти ученик два пута осигуравао за исте случајеве.

Чланом 15. Предлога закона, којим се допуњује члан 39. Закона, додат је став 2. којим је прецизирана врста доказа за лица која су до ступања на снагу овог закона учествовала у спровођењу практичне наставе у средњем стручном образовању у складу са важећим наставним планом и програмом и која имају право да ПКС поднесу захтев за издавање лиценце за инструктора.

Члан 16. Предлога закона садржи завршне одредбе о ступању на снагу овог закона.

**IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА
СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА**

За спровођење овог закона нису потребна средства.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ, ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ

Предмет закона Члан 1.

Овим законом уређују се садржај и начин остваривања дуалног образовања, узајамна права и обавезе ученика, родитеља, односно других законских заступника ученика, школе и послодавца, материјално и финансијско обезбеђење ученика, као и друга питања од значаја за дуално образовање.

Одредбе овог закона примењују се на део средњег стручног образовања и васпитања за образовне профиле у трајању од три, односно четири године, и ~~специјалистичког образовање~~ **МАЈСТОРСКО И СПЕЦИЈАЛИСТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ, КАО И ОБРАЗОВАЊЕ ЗА РАД У ТРАЈАЊУ ОД ДВЕ ГОДИНЕ, у складу са законом.**

~~Термини изражени у овом закону у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.~~

СВИ ПОЈМОВИ УПОТРЕБЉЕНИ У МУШКОМ ГРАМАТИЧКОМ РОДУ ОБУХВАТАЈУ МУШКИ И ЖЕНСКИ РОД ЛИЦА НА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ.

Значење појмова Члан 2.

У смислу овог закона утврђују се следећи појмови:

1) „дуално образовање” је модел реализације наставе у систему средњег стручног образовања и васпитања у коме се кроз теоријску наставу и вежбе у школи и учење кроз рад код послодавца, стичу, усавршавају, односно изграђују знања, вештине, способности и ставови (у даљем тексту: компетенције) у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења;

2) „послодавац” је правно лице или предузетник који испуњава прописане услове за учење кроз рад ученика у дуалном образовању и чија делатност омогућава остваривање садржаја прописаних одговарајућим планом и програмом наставе и учења у дуалном образовању (у даљем тексту: план и програм наставе и учења);

2А) ПОСЛОДАВАЦ У СМISЛУ ОВОГ ЗАКОНА ЈЕСУ И ОРГАН УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА И ОДБРАНЕ, КОД КОЈИХ СЕ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД РЕАЛИЗУЈЕ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА КОЈИ УРЕЂУЈУ РАД ТИХ ОРГАНА И ОВИМ ЗАКОНОМ, ОСИМ ОДРЕДАБА ОВОГ ЗАКОНА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ФИНАНСИЈСКО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ УЧЕНИКА;

3) „учење кроз рад” је организован процес током кога ученици, под вођством и надзором инструктора и координатора учења кроз рад, у реалној радној околини код послодавца стичу компетенције за рад у одређеном занимању или групи занимања;

4) „инструктор” је лице које непосредно обезбеђује да се током учења кроз рад реализују садржаји прописани планом и програмом наставе и учења и одговорно је да ученици стекну компетенције прописане стандардом квалификације;

5) „координатор учења кроз рад” је лице запослено у средњој стручној школи, односно наставник практичне наставе, који у сарадњи са инструктором планира, прати, реализује и вреднује остваривање учења кроз рад код послодавца;

6) „план реализације учења кроз рад” садржи опис активности, место и динамику остваривања учења кроз рад и доноси се у сарадњи школе и

послодавца. ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД САСТАВНИ ЈЕ ДЕО ГОДИШЊЕГ ПЛАНА РАДА ШКОЛЕ.

**Обим, период и место реализације учења кроз рад
Члан 6.**

Обим учења кроз рад износи најмање 20%, а највише 80% часова од укупног броја часова стручних предмета, у складу са одговарајућим планом и програмом наставе и учења.

Учење кроз рад реализује се у складу са школским календаром током школске године ~~у периоду 8-20 часова~~, најдуже шест сати дневно, односно 30 сати недељно, у складу с планом и програмом наставе и учења.

УЧЕЊЕ КРОЗ РАД НЕ МОЖЕ ДА СЕ РЕАЛИЗУЈЕ У ВРЕМЕНУ ОД 22,00 ЧАСА ДО 6,00 ЧАСОВА НАРЕДНОГ ДАНА.

Учење кроз рад реализује се у целости код једног, односно више послодаваца у складу са планом и програмом наставе и учења.

Изузетно од става 3. 4. овог члана, део учења кроз рад може да се реализује и у школи у складу с планом и програмом наставе и учења, односно уколико га код послодавца није могуће остварити у целини.

У школи се реализује највише 25% часова учења кроз рад предвиђених планом и програмом наставе и учења.

**Упис ученика
Члан 7.**

Структура уписа ученика у средње стручне школе по подручјима рада за образовне профиле у дуалном образовању утврђује се у складу с потребама привреде, НА ОСНОВУ ИЗЈАВА ПОСЛОДАВАЦА О УКЉУЧИВАЊУ У ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ и могућностима даљег школовања будућих ученика.

ПОСЛОДАВАЦ ДОСТАВЉА ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ СРБИЈЕ ИЗЈАВУ О СПРЕМНОСТИ ДА СЕ УКЉУЧИ У ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ НАЈКАСНИЈЕ ДО 30. НОВЕМБРА КАЛЕНДАРСКЕ ГОДИНЕ КОЈА ПРЕТХОДИ ШКОЛСКОЈ ГОДИНИ У КОЈОЈ ОТПОЧИЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈА ОБРАЗОВНОГ ПРОФИЛА У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ.

ИЗЈАВА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА ОБАВЕЗНО САДРЖИ НАЗИВ ПОСЛОДАВЦА, СЕДИШТЕ, МАТИЧНИ БРОЈ, ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ, БРОЈ УЧЕНИКА КОЈИ МОЖЕ ДА ПРИМИ НА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД, ОПШТИНУ И МЕСТО ИЗВОЂЕЊА УЧЕЊА КРОЗ РАД И ПРЕДЛОГ ШКОЛЕ КОЈА РЕАЛИЗУЈЕ ТРАЖЕНИ ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ.

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ ДОСТАВЉА МИНИСТАРСТВУ ПЛАН ЗА УКЉУЧИВАЊЕ ПОСЛОДАВАЦА У ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ ЗА НАРЕДНУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ ПО ШКОЛАМА И ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА, НАЈКАСНИЈЕ ДО 14. ФЕБРУАРА ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ ЗА НАРЕДНУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ.

Школска управа у сарадњи с надлежним органом аутономне покрајине, ОДНОСНО ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ сачињава општински, односно градски предлог плана уписа ученика у средње школе.

У припреми плана уписа из става 2. 5. овог члана потребно је обезбедити услове за укључивање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом и ученика из осетљивих група.

У изради предлога плана уписа из става 2. 5. овог члана учествују и послодавци, организација надлежна за послове запошљавања према седишту локалне самоуправе, Привредна комора Србије и друге заинтересоване стране, у складу са законом.

КАНДИДАТ ЗА УПИС НА ДУАЛНИ ПРОФИЛ ОПРЕДЕЉУЈЕ СЕ ЗА КОНКРЕТНИ ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ ПРЕ ОБАВЉЕНОГ ЗАВРШНОГ ИСПИТА, У СКЛАДУ СА ПОДЗАКОНКСИМ АКТОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ УПИС УЧЕНИКА У СРЕДЊУ ШКОЛУ.

~~Приликом уписа у средњу школу, распоређивање~~ РАСПОРЕЂИВАЊЕ ученика за учење кроз рад врше у сарадњи ученик, родитељ, односно други законски заступник, послодавац и школа.

Начин распоређивања ученика за учење кроз рад прописује министар у сарадњи с Привредном комором Србије.

Услови за извођење учења кроз рад код послодавца Члан 11.

Услови које послодавац мора да испуни ради извођења учења кроз рад, су:

1) обављање делатности која омогућава реализацију садржаја учења кроз рад прописане одговарајућим планом и програмом наставе и учења;

2) располагање простором, опремом и средствима за рад у складу са правилником о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава одређеног образовног профила;

3) располагање потребним бројем лиценцираних инструктора у складу са планом и програмом наставе и учења;

4) обезбеђивање примене мера безбедности и здравља на раду у складу са законом;

5) да над послодавцем није отворен стечајни поступак или покренут поступак ликвидације;

~~6) да одговорно лице код послодавца и инструктор нису осуђивани правоснажном пресудом за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскврнуће, кривична дела из групе кривичних дела против полне слободе, против привреде, против службене дужности, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, да нису правоснажно осуђивани за прекршај из области радних односа и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање;~~

7) да послодавац није правоснажно осуђиван за казнена дела прописана законом којим се уређује спречавање злостављања на раду.

У РЕАЛИЗАЦИЈИ УЧЕЊА КРОЗ РАД ПОСЛОДАВАЦ ЈЕ ДУЖАН ДА ОБЕЗБЕДИ ПРОПИСАНЕ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ, У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈЕ БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ, КАО И ПРИМЕНУ ПРОПИСА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈЕ ОПАСАН РАД ЗА ДЕЦУ.

Утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца Члан 12.

Проверу испуњености услова из члана 11. овог закона, врши Привредна комора Србије.

Привредна комора Србије образује Комисију за утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца (у даљем тексту: Комисија) за образовни профил или групу образовних профила.

~~Комисија која има непаран број чланова у свом саставу, поред стручњака за одговарајућу област рада, обавезно има и наставника из области~~

~~средњег стручног образовања и васпитања, инспектора рада и представника Министарства.~~

КОМИСИЈА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА ИМА ТРИ ЧЛАНА И ЧИНЕ ЈЕ ЧЛАН КОГА ПРЕДЛАЖЕ МИНИСТАРСТВО ИЗ РЕДА ПРОСВЕТНИХ САВЕТНИКА, СПОЉНИХ САРАДНИКА, ПРОСВЕТНИХ ИНСПЕКТОРА, ОДНОСНО НАСТАВНИКА, ИНСПЕКТОР РАДА И ПРЕДСТАВНИК ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ.

Чланови комисије свој рад обављају без накнаде.

Захтев за проверу испуњености услова из члана 11. овог закона послодавац подноси Привредној комори Србије најкасније до ~~30. септембра~~ 30. НОВЕМБРА календарске године која претходи школској години у којој отпочиње обављање учења кроз рад.

Привредна комора Србије, на предлог Комисије, послодавцу који је испунио све прописане услове, издаје Потврду о испуњености услова за извођење учења кроз рад (у даљем тексту: Потврда), у року од 15 дана од дана пријема предлога Комисије.

Привредна комора Србије решењем утврђује да послодавац не испуњава услове за извођење учења кроз рад и ово решење је коначно у управном поступку.

Уколико послодавац престане да испуњава услове прописане чланом 11. овог закона, Привредна комора Србије, на предлог Комисије, доноси решење о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад и ово решење је коначно у управном поступку.

Привредна комора Србије води и редовно ажурира регистар послодаваца за које је утврђено да испуњавају услове за извођење учења кроз рад.

Регистар из става 9. овог члана води се као јединствена електронска база података, а подаци из регистра објављују се на званичној интернет страници Привредне коморе Србије.

У регистар из става 9. овог члана, уписују се подаци о регистарском броју Потврде, називу и матичном броју послодавца, имену, презимену и функцији одговорног лица код послодавца и броју и датуму решења о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад.

Трошкове издавања потврде, вођења и уписа у регистар из става 9. овог члана, сноси Привредна комора Србије.

Организација, састав и начин рада Комисије, ближе се уређују општим актом Привредне коморе Србије.

Послове провере испуњености услова за извођење учења кроз рад, издавања исправа из ст. 6–8. овог члана и вођења регистра из става 9. овог члана, Привредна комора Србије обавља као поверене послове.

Раскид уговора од стране послодавца

Члан 18.

Послодавац раскида уговор о дуалном образовању уколико:

- 1) је школи забрањен рад или је укинута у складу са законом;
- 2) школа престане да испуњава прописане услове за образовни профил у ком послодавац реализује учење кроз рад;
- 3) школа не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању;
- 4) наступе непредвиђене технолошке, економске или организационе промене код послодавца, које спречавају, отежавају или битно мењају обављање делатности.

ПОСЛОДАВАЦ ЈЕ ДУЖАН ДА ОБАВЕСТИ ПРИВРЕДНУ КОМОРУ СРБИЈЕ О РАСКИДУ И РАЗЛОЗИМА ЗА РАСКИД УГОВОРА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ, У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА РАСКИДА УГОВОРА.

Раскид уговора од стране школе

Члан 19.

Школа раскида уговор о дуалном образовању уколико:

- 1) је донето решење о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад из члана 12. став 8. овог закона;
- 2) послодавац не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању;
- 3) послодавац изврши повреду забране из члана 10. овог закона;
- 4) послодавац изврши повреду права ученика прописаних законом.

Школа је дужна да обавести Министарство о раскиду и разлозима за раскид уговора о дуалном образовању У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА РАСКИДА УГОВОРА.

ПОСЛОДАВАЦ ЈЕ ДУЖАН ДА ОБАВЕСТИ ПРИВРЕДНУ КОМОРУ СРБИЈЕ О РАСКИДУ И РАЗЛОЗИМА ЗА РАСКИД УГОВОРА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА, У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА РАСКИДА УГОВОРА.

Последице раскида уговора

Члан 20.

Ако је уговор о дуалном образовању раскинут из разлога прописаних у члану 18. тач. 1)-3) овог закона, наставак образовања обезбеђује друга школа коју одреди Министарство.

Ако је уговор о дуалном образовању раскинут из разлога прописаних у члану 18. тачка 4) овог закона, учење кроз рад ученицима обезбеђује школа код другог послодавца с којим има закључен уговор о дуалном образовању.

Ако је уговор о дуалном образовању раскинут из разлога прописаних у члану 19. овог закона, учење кроз рад организује школа, уз подршку Министарства, јединице локалне самоуправе и Привредне коморе Србије, код другог послодавца с којим закључи уговор о дуалном образовању.

УКОЛИКО НИЈЕ МОГУЋЕ ОРГАНИЗОВАТИ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД У СКЛАДУ СА СТ. 1–3. ОВОГ ЧЛАНА, ШКОЛА ОБЕЗБЕЂУЈЕ УЧЕНИКУ УСЛОВЕ ДА ЗАВРШИ ЗАПОЧЕТО ШКОЛОВАЊЕ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ.

Форма уговора

Члан 21.

Уговор о учењу кроз рад закључују послодавац и ученик, односно родитељ или други законски заступник ученика, у писменој форми.

Уговор о учењу кроз рад закључује се најкасније до почетка школске године у којој почиње реализација РЕАЛИЗАЦИЈЕ учења кроз рад.

Послодавац је дужан да води евиденцију закључених уговора из става 1. овог члана, у складу са законом.

Последице раскида уговора

Члан 26.

Ако се раскине уговор о учењу кроз рад из разлога наведених у члану 25. тач. 3)–6) овог закона, школа је дужна да ученику организује учење кроз рад у истом образовном профилу код другог послодавца, с којим је закључила уговор о дуалном образовању.

Након раскида уговора из става 1. овог члана, ученик, односно родитељ или други законски заступник ученика и други послодавац, са којим је школа закључила уговор о дуалном образовању, закључују уговор о учењу кроз рад.

О раскиду уговора из става 1. овог члана, односно о закљученом уговору из става 2. овог члана школа обавештава Министарство, а послодавац Привредну комору Србије, најкасније у року од осам дана од дана закључивања уговора.

Уколико школа није закључила уговор о дуалном образовању с другим послодавцем из става 2. овог члана, дужна је да у сарадњи с Министарством и Привредном комором Србије, у року од 15 дана обезбеди услове за наставак учења кроз рад у одговарајућем образовном профилу.

УКОЛИКО НЕМА МОГУЋНОСТИ ДА ОБЕЗБЕДИ НАСТАВАК УЧЕЊА КРОЗ РАД, У СКЛАДУ СА СТАВОМ 4. ОВОГ ЧЛАНА, ШКОЛА ОБЕЗБЕЂУЈЕ УЧЕНИКУ УСЛОВЕ ДА ЗАВРШИ ЗАПОЧЕТО ШКОЛОВАЊЕ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ.

Инструктор Члан 29.

Инструктор је лице које:

- 1) је у радном односу код послодавца или које самостално обавља делатност, **ОДНОСНО ДРУГО ЛИЦЕ КОЈЕ АНГАЖУЈЕ ПОСЛОДАВАЦ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ РАД;**
- 2) има радно искуство од најмање три године у одговарајућем занимању или групи занимања за која се ученик образује у дуалном образовању;
- 3) има најмање исти ниво образовања ~~за одговарајући образовни профил~~ за који се ученик школује;
- 4) познаје језик националне мањине на којем се остварује план и програм наставе и учења;
- 5) је обавило обуку за инструктора и има потврду о положеном испиту за инструктора (у даљем тексту: лиценца);
- 6) **НИЈЕ ОСУЂИВАНО ПРАВНОСНАЖНОМ ПРЕСУДОМ ЗА КРИВИЧНО ДЕЛО ЗА КОЈЕ ЈЕ ИЗРЕЧЕНА КАЗНА ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД НАЈМАЊЕ ТРИ МЕСЕЦА, КАО И ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ, ОДУЗИМАЊЕ МАЛОЛЕТНОГ ЛИЦА, ЗАПУШТАЊЕ И ЗЛОСТАВЉАЊЕ МАЛОЛЕТНОГ ЛИЦА ИЛИ РОДОСКВРНУЋЕ, КРИВИЧНА ДЕЛА ИЗ ГРУПЕ КРИВИЧНИХ ДЕЛА ПРОТИВ ПОЛНЕ СЛОБОДЕ, ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ, ПРОТИВ СЛУЖБЕНЕ ДУЖНОСТИ, ПРОТИВ ПРАВНОГ САОБРАЋАЈА И ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ И ДРУГИХ ДОБАРА ЗАШТИЋЕНИХ МЕЂУНАРОДНИМ ПРАВОМ, БЕЗ ОБЗИРА НА ИЗРЕЧЕНУ КРИВИЧНУ САНКЦИЈУ, ДА НИЈЕ ПРАВНОСНАЖНО ОСУЂИВАНО ЗА ПРЕКРШАЈ ИЗ ОБЛАСТИ РАДНИХ ОДНОСА И ЗА КОЈЕ НИЈЕ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ, УТВРЂЕНО ДИСКРИМИНАТОРНО ПОНАШАЊЕ.**

Изузетно од става 1. тачка 5) овог члана, инструктор може бити и лице које поседује основе педагошко-дидактичких знања и вештина и има важећа овлашћења да буде инструктор, а која су издала национална или међународна

регулаторна тела, из области на које се овлашћење односи, ОДНОСНО ОРГАН ИЗ ЧЛАНА 2. ТАЧКА 2А) ОВОГ ЗАКОНА.

Инструктор, у сарадњи с координатором учења кроз рад реализује, води и надзире учење кроз рад код послодавца, под условом и на начин којим се обезбеђује безбедност и здравље на раду, у складу са законом.

Инструктор у процесу оцењивања учења кроз рад, сарађује с координатором учења кроз рад.

Број ученика с којима инструктор реализује учење кроз рад прописан је планом и програмом наставе и учења.

Обука и лиценца за инструктора **Члан 30.**

Обуку за инструктора спроводи Привредна комора Србије.

Обука из става 1. овог члана траје 40 сати.

Обука из става 1. овог члана обавезно садржи и основе педагошко-дидактичких знања и вештина.

Након завршене обуке из става 1. овог члана, лице полаже испит за инструктора.

Привредна комора Србије образује Комисију за полагање испита за инструктора и спроводи испит за инструктора.

Комисија из става 5. овог члана има у свом саставу, ~~осим стручњака за одговарајућу област рада,~~ ПРЕДСТАВНИКА ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ И најмање по једног представника којег предлаже Министарство и Завод за унапређивање образовања и васпитања.

Чланови комисије из става 6. овог члана, обављају свој рад без накнаде.

Привредна комора Србије издаје лиценцу лицу које је положило испит за инструктора и води регистар о издатим лиценцама.

~~Лиценца и регистар о издатим лиценцама садрже~~ ЛИЦЕНЦА САДРЖИ: регистарски број лиценце, име, презиме и занимање лица које је положило испит за инструктора. ~~и назив послодавца код кога је то лице у радном односу.~~

РЕГИСТАР О ИЗДАТИМ ЛИЦЕНЦАМА САДРЖИ: РЕГИСТАРСКИ БРОЈ ЛИЦЕНЦЕ, ИМЕ, ИМЕ ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА, ПРЕЗИМЕ И ЗАНИМАЊЕ ЛИЦА КОЈЕ ЈЕ ПОЛОЖИЛО ИСПИТ ЗА ИНСТРУКТОРА, НАЈВИШИ НИВО ОБРАЗОВАЊА, ЈМБГ, АДРЕСА, КОНТАКТ ТЕЛЕФОН, ЕЛЕКТРОНСКУ АДРЕСУ.

Трошкове издавања лиценце и вођења регистра о издатим лиценцама сноси Привредна комора Србије.

Висину трошкова обуке и полагања испита за инструктора утврђује општим актом Привредна комора Србије.

Трошкове обуке и полагања испита за инструктора сноси послодавац, ОДНОСНО ФИЗИЧКО ЛИЦЕ УКОЛИКО СЕ САМО ПРИЈАВИ ЗА ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА.

Послове спровођења испита, издавања лиценце и вођења регистра о издатим лиценцама за инструкторе, Привредна комора Србије обавља као поверене послове.

Програм обуке, ближе услове и друга питања од значаја за полагање испита за инструктора, на предлог Завода за унапређивање образовања и васпитања, прописује министар.

Материјално обезбеђење ученика **Члан 33.**

Ученику који обавља учење кроз рад послодавац обезбеђује:

1) средстава и опрему за личну заштиту на раду;

2) накнаду стварних трошкова превоза од школе до места извођења учења кроз рад и назад, највише у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, уколико послодавац није обезбедио сопствени превоз, ОДНОСНО УКОЛИКО НИЈЕ НА ДРУГИ НАЧИН ОБЕЗБЕЂЕН;

3) накнаду трошкова исхране у складу са општим актом послодавца;

4) осигурање за случај повреде током учења кроз рад код послодавца, УКОЛИКО НИЈЕ НА ДРУГИ НАЧИН ОБЕЗБЕЂЕНО.

Послодавац може да обезбеди ученику и покриће трошкова смештаја и исхране у ученичком дому.

Члан 39.

~~Лице које је у радном односу код послодавца или самостално обавља делатност~~ ЛИЦЕ КОЈЕ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ ПРОПИСАНЕ ЧЛАНОМ 29. СТАВ 1. ТАЧ. 1)–4) И 6) ОВОГ ЗАКОНА, а које је до ступања на снагу овог закона учествовало у спровођењу практичне наставе у средњем стручном образовању у складу са важећим наставним планом и програмом, има право да Привредној комори Србије поднесе захтев за издавање лиценце за инструктора.

УЗ ЗАХТЕВ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА ЛИЦЕ ДОСТАВЉА ДОКАЗ ДА ЈЕ ПОХАЂАЛО ОБУКУ ЧИЈИ ПРОГРАМ ОДГОВАРА ПРОГРАМУ ОБУКЕ ПРОПИСАНОМ У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 30. СТАВ 15. ОВОГ ЗАКОНА.

ЧЛАН 16.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

Закон о дуалном образовању ступио је на снагу у новембру 2017. године (Службени гласник Републике Србије, 101/17) док је његова примена почела школске 2019/2020 године. Разлози за одложену примену Закона леже у чињеници да је било неопходно осигурати да се испуне сви предуслови за квалитетну примену Закона о дуалном образовању и да се кроз континуирано праћење процени у којим областима је потребно урадити измене и допуне закона како би се осигурала одрживост дуалног образовања у Србији.

Закон о дуалном образовању дефинише дуално образовање као модел реализације наставе у систему средњег стручног образовања и васпитања у коме се кроз теоријску наставу и вежбе у школи и учење кроз рад код послодавца, стичу, усавршавају, односно изграђују знања, вештине, способности и ставови (тј. компетенције) у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења.

Законом су регулисани садржај и начини за остваривање дуалног образовања, узајамна права и обавезе ученика, родитеља, школа и послодаваца, материјално и финансијско обезбеђење ученика као и друга питања од значаја за дуално образовање.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја (МПНТР) има кључну улогу у увођењу и спровођењу дуалног образовања док је Привредна комора Србије (ПКС) главни партнер и према овом Закону обавља поверене послове (акредитација компанија, вођење регистра послодаваца, информисање послодаваца и њихово заступање приликом доношења стратешких докумената...).

Постигнути резултати у периоду од усвајања Закона о дуалном образовању до 2019. године

У току 2018. и 2019. године усвојено је и неколико кључних подзаконских аката који ближе регулишу одређене делове дуалног образовања чиме су главни елементи за изградњу система дуалног образовања успостављени (нпр. Правилник о програму обуке, ближим условима и другим питањима од значаја за полагање испита за инструктора, Правилник о начину распоређивања ученика за учење кроз рад, правилник о ближим условима, начину рада, активностима и саставу Тима за каријерно вођење и саветовање у средњој школи која реализује образовне профиле у дуалном образовању, Правилник о организацији, саставу и начину рада Комисије за проверу испуњености услова послодаваца за извођење учења кроз рад, Правилник о висини трошкова обуке и полагања испита за инструкторе).

Поред Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Привредне коморе Србије као главних актера у развију и имплементацији дуалног образовања, Закон о дуалном образовању је чланом 40. предвидео успостављање **Комисије за развој и спровођење дуалног образовања**

(Комисија). У складу са наведеним Влада Републике Србије је 18. јануара 2018. године образовала Комисију. Задаци Комисије су да координира активности у спровођењу дуалног образовања на основу захтева тржишта рада на националном нивоу и врши надзор над квалитетом реализације средњег стручног образовања које се обавља по моделу дуалног образовања са циљем трогодишњег вредновања остварених резултата. Трогодишње вредновање имплементације дуалног образовања треба да изнедри препоруке ресорном министарству за даљи развој дуалног образовања. Комисија у складу са Пословником о раду доноси смернице препоруке, предлоге које упућује ресорном министарству и Привредној комори Србије на разматрање а све у циљу унапређивања дуалног образовања. Чланови Комисије су представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Привредне коморе Србије, Владе Републике Србије, Сталне конференције градова и општина, представници школа, послодаваца и др Урсула Ренолд шеф одељења за истраживање образовних система Швајцарског економског института (КОФ) при Федералном институту за технологију у Цириху као експертска подршка Комисији али и МПНТР и ПКС у креирању образовних политика у области дуалног образовања.

У оквиру пројекта Швајцрске агенције за развој и сарадњу „Подршка у развоју и успостављању Националног модела дуалног образовања“ који системски подржава Комисију и МПНТР у креирању квалитетног и одрживог дуалног образовања креиран је **Мастер план имплементације Закона о дуалном образовању (Мастер план)**. Мастер план представља инструмент којим се подржава процес планирања и остваривања реформских процеса и садржи релевантне информације за спровођење реформских процеса. Овај документ се на годишњем нивоу допуњује резултатима из истраживања, подацима о изменама у законској регулативи и другим информацијама од значаја за унапређивање квалитета дуалног образовања. Сврха Мастер плана је координација свих активности које се односе на спровођење Закона о дуалном образовању у Србији. Овај стратешки документ припада Комисији и служи јој као алат за праћење и координацију реформских процеса. Мастер план садржи и анализу ризика која у овом тренутку препознаје 19 ризика који представљају претњу квалитетном дуалном образовању.

Комисија је од оснивања одржала 11 седница на којима је дискутовано о процесу имплементације дуалног образовања, ризицима са којима се школе, послодавци, Министарство просвете, науке и технолошког развоја и Привредна комора Србије суочавају током имплементације дуалног образовања и могућностима за њихово превазилажење. На састанцима Комисије доношене су одлуке о препорукама и предлозима који су упућивани МПНТР на разматрање.

Истраживачки резултати у Србији

Немачка агенције за међународну сарадњу (GIZ)¹ спровела је истраживање „GIZ VET Први извештај о анализи података о процени утицаја“ које је имало за циљ да испита ефекат модернизације профила на квалитет исхода образовања, радни статус и квалитет послова запослених. У истраживању је

¹ Lara Lebedinski i Jonathan Stoterau (2019). GIZ VET Prvi izveštaj o analizi podataka o proceni uticaja

учествовало 208 ученика који су уписали један од профила који су у оквиру ГИЗ пројекта модернизовани у складу са потребама привреде (бравар-заваривач, електричар, индустријски механичар) 2015/2016 године и завршили школу у мају 2018. године. Анализа је показала да ученици који су завршили један од наведена три профила су чешће у поређењу са својим вршњацима који су уписивали профиле који нису модернизовани налазили први посао у компанији у којој су похађали учење кроз рад током школовања. Међу запосленим ученицима, ученици који су похађали модернизоване профиле зарађивали су већу плату од својих вршњака. Они су чешће наводили да у свом тренутном послу користе знање и вештине стечене током средњошколског образовања. Коначно, постоје докази да су ученици који су завршили један од дуалних профила чешће имали посао који је у вези са њиховим образовним профилем у ССОВ. Такође, они су оцењивали квалитет образовања нешто боље у односу на своје вршњаке.

У истраживању Европске фондације за обуку (ETF)² из 2018. године у којој је учествовао репрезентативан узорак школа, ученика и компанија, процењиван је квалитет учења кроз рад. Резултати показују да је чак 60% представника послодаваца рекло да постоји велика вероватноћа да запосле најбоље ученике након завршетка формалног образовања, док би чак 90% њих наставило сарадњу са школама у имплементацији учења кроз рад. Представници послодаваца сматрају да учење кроз рад позитивно утиче како на развој стручних компетенција ученика тако и на развоја меких вештина и да утиче на повећање запошљивост младих. Представници школа као и представници компанија сматрају да учење кроз рад позитивно утиче на развој стручних компетенција. Већина представника школа сматра да ученици који су реализовали учење кроз рад у компанији имају веће шансе да нађу посао у поређењу са ученицима који нису учествовали у учењу кроз рад.

Чак 85% ученика је задовољно одабиром профила које су уписали и мисле да су донели праву одлуку. Већина њих сматра да учење кроз рад у компанији доприноси развоју самопоуздања (65%), развоју вештина за рад у тиму (72%), развоју осећаја одговорности (58%) и мотивације за учењем (52%).

Подаци о броју школа и ученика укључених у дуално образовање

Према подацима Министарства просвете, науке и технолошког развоја из септембра школске 2019/2020. године, укупно 72 средње стручне школе реализују један или више дуалних образовних профила од укупно 35 дуалних образовних профила за ову годину. Прелиминарни подаци о упису ученика у средње школе у 2019/2020. години показују да је око 2600 ученика уписало први разред по дуалном моделу образовања. Укупно у свим разредима у дуално образовање похађа око 7000 ученика у 104 школе на 37 дуалних образовних профила.

Према подацима Привредне коморе Србије, до сада је око 400 компанија акредитовано или је у поступку акредитације са 953 лиценцирана инструктора.

---

² European Training Foundation (2018), Reviewing the quality of work based learning in initial VET in Serbia

**Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе?
Представити узроке и последице проблема.**

Досадашња примена закона показала је поједине недостатке за које се очекује да буду решени предложенима изменама и допунама Закона о дуалном образовању.

Недостаци су примећени у:

- начину на који је дефинисано време у које може да се реализује учење кроз рад што је представљало проблем када учење кроз рад почиње раније, нпр. за образовни профил пекар.
- поступку који се односе на укључивање послодаваца и школа у дуално образовање (члан 7. Закона)
- недовољној видљивости дуалних образовних профила при упису која касније може да утиче на распоређивање учника на учење кроз рад (члан 7 Закона)
- услови за акредитацију послодаваца који се односи на достављање доказа о неосуђиваности директора компаније који практично ни на који начин не учествује у реализацији учења кроз рад, осим што потписује уговоре уколико неки други запослени није за то овлашћен (члан 11 Закона)
- роковима за спровођене акредитације и саставу комисије која утврђује испуњеност услова за учење кроз рад (члан 12 Закона)
- непостојању норме која обавезује послодавца да обавести Привредну комору о раскиду уговора о дуалном образовању без обзира на то ко је иницирао раскид уговора (чл. 18 и 19 Закона)
- непостојању решења за ученика да заврши средње образовање уколико се не могу обезбедити други начини за учење кроз рад предвиђени Законом (чл. 20. и 26. Закона)
- непостојању правног основа да послодавац уколико нема могућности да свом запосленом додели послове инструктора за учење кроз ангажује друго лице да буде инструктор (члан 29. Закона)
- саставу комисије за обуку инструктора, где је пракса показала да Привредна комора има потешкоћа са ангажовањем члана комисије који је у Закону дефинисан као „стручњак за одговарајућу област рада“ (члан 30. Закона)
- ограничавајућа норме у погледу начина на који се обезбеђује превоз и осигурање за ученике на учењу кроз рад (члан 33. Закона)
- неуређено на који начин лица која могу да се пријаве за испит за лиценцу (која су била радном односу код послодавца или самостално обавља делатност, а која су до ступања на снагу Закона учествовала у спровођењу практичне наставе у средњем стручном образовању) доказују да могу да остваре ово право (члан 39 Закона).

Која промена се предлаже?

У члану 6. Закона, предлаже се измена која би омогућила да ученици обављају учење кроз рад од 6 часова ујутро, што досадашњим решењем није било могуће. На овај начин адекватно би се одговорило на потребе ученика који похађају дуалне образовне профиле код којих је важан чинилац време, нпр. за

образовни профил пекар. Како не би било злоупотребе, јасно је назначено да је забрањено реализовати учење кроз рад ноћу, од 22 до 3 часова ујутро.

У члану 7. Закона, предложене су допуне којима се прописује поступак за укључивање послодаваца у дуално образовање и праћење тог поступка, како од Привредне коморе тако и од Министарства. Послодавац започиње поступак тако што даје изјаву о укључивању у дуално образовање, која обавезно садржи назив послодавца, седиште, матични број, образовни профил, број ученика који може да прими на учење кроз рад, општину и место извођења учења кроз рад и предлог школе која реализује тражени образовни профил. Изјава се доставља Привредној комори најкасније до 30. новембра календарске године за наредну школску годину. Привредна комора доставља Министарству план за укључивање послодаваца у дуално образовање за наредну школску годину по школама и образовним профилима, најкасније до 14. фебруара текуће године за наредну школску годину. На тај начин, Министарство ће пре објављивања конкурса за упис ученика у први разред средње школе за наредну школску годину имати релевантне податке о послодаваца, школама и броју места за учење кроз рад код послодавца. Те податке користиће и школске управе приликом израде локалног плана уписа ученика у средње школе. Увођењем изјашњавања ученика за дуалне образовне профиле пре обављања завршног испита омогућава се да се на ове профиле упишу ученици којима је то прва жеља. То практично значи да ће места за која се ученици пријаве у дуалним профилима бити чувана за те ученике и тек у случају да се не упишу на изабане профиле, ова места ће бити доступна и за друге ученике којима тај образовни профил није био међу првим жељама. На тај начин осигурава се да дуалне образовне профиле упишу пре свега деца којима је тај профил прва жеља. Правилником о упису ученика у средњу школу, који се доноси у складу са Законом о средњем образовању и васпитању, министар ће ближе уредити овај поступак.

У члану 11. Закона извршена је измена тако што је одредба о некажњивости за инструктора пребачена у члан 29. Закона а када је у питању директор компаније, ова одредба се више не примењује. У досадашњој примени закона Привредна комора је указала да се велики број послодаваца жалио на обавезу да директор прибавља овакву потврду јер поред тога што директор нема контаката са ученицима, то изискује непотребне трошкове за послодавца али пре свега трошења времена директора. То је према подацима Привредне коморе одвратило од учешћа неке од компанија чији су директори страни држављани јер је њима још теже да прибаве овакав документ.

У члану 12. Закона измењен је рок у којем се послодавци пријављују Привредној комори за тако да се усклади са роком за достављање изјаве о спремности за укључивање у дуално образовање. Такође, прецизиран је састав Комисије коју образује Привредна комора, а која утврђује да ли послодавац испуњава услове за учење кроз рад.

У чл.18 и 19 Закона додате су одредбе којима се прописује рок у којем послодавац обавештава Привредну комору о раскиду уговора о дуалном образовању са школом, што је важно због Регистра уговора о дуалном образовању који Привредна комора води.

У чл 20. и 26. Закона додате су одредбе којима се ученицима обезбеђује завршетак средњег образовања уколико претходно није могуће да школа

обезбеди да се учење кроз рад обави код другог послодавца, као и ако ти нису могли да обезбеде ни Привредна комора ни Министарство.

У члану 29. Закона предложена је допуна тако да инструктор може да буде и лице које није запослено код послодавца, а које испуњава услова прописане Законом. На овај начин олакшава се да послодавац обезбеди довољан број инструктора у случајевима када нема услова да неке од својих запослених додели додатна задужења, или када запослени који је инструктор напусти тог послодавца. У овом члану је додата одредба о некажњивости за инструктора.

У члану 30. Закона предложено је да се уместо „стручњака за одговарајућу област рада“, у Комисију именује представник Привредне коморе. Осим чињенице да појам стручњак за одређену област рада није довољно прецизан и да је због тога било проблема у налажењу таквих лица, након доношења програма обуке за инструктора³, постало је јасно да такво лице у Комисији и није неопходно. Наиме, програм обуке за инструктора подразумева пре свега методолшку припремљеност кандидата за реализацију учења кроз рад, и у том смислу представник Привредне коморе може да обави ту улогу подједнако добро као и стручњак за одређену област рада.

У члану 33. Закона предложена је допуна којом се омогућава да се обезбеђење трошкова за превоз ученика до места где се реализује учење кроз рад и осигурања за случај повреде на учењу кроз рад могу обезбедити и на други начин. Односно, омогућено је да уколико су превоз и осигурање већ обезбеђени за ученика послодавац не мора да их сноси и тако практично поново плаћа за нешто што је већ плаћено. У пракси је било локалних самоуправа које су обезбедиле трошкове превоза за све ученике основних средњих школа, без обзира на удаљеност, као и трошкове осигурања. У тим ситуацијама иако су и превоз и осигурање били обезбеђени, послодавци су били дужни да поново носе те трошкове. Предложеним решењем гарантује се да ће превоз и осигурање за ученике на учењу кроз рад бити обезбеђени, али се омогућава да те трошкове не мора да сноси послодавац уколико су превоз и осигурање на други начин обезбеђени.

У члану 39. Закона предложено је лица која су у својству запосленог у компанији учествовала у реализацији практичне наставе до ступања на снагу Закона о дуалном образовању могу да се пријаве за лиценцу за инструктора уколико доставе доказ да су прошла обуку чији програм одговара програму обуке за инструкторе. На тај начин омогућено је да Привредна комора, уколико лица нису стекла све компетенције које се траже од инструктора, организује додатну проверу ових кандидата.

Циљне групе ће утицати предложена промена?

Промене предложене Предлогом закона о изменама и допунама Закона о дуалном образовању имаће утицаја на следеће групе:

---

³ Правилник о програму обуке за инструктора као и ближи услови и друга питања од значаја за полагање испита за инструктора („Службени гласник РС“, број 70/18)

1) ученике

- ученици којима је прва жеља да упишу дуалне образовне профиле моће да се изјасне пре обављања завршног испита у основној школи и тако обезбеде себи место за жељени профил након завршеног испита
- ученици ће бити обезбеђено да заврше средње образовање у случајевима када се због раскида уговора о дуалном образовању школа нема могућности да за ученике организује учење кроз рад код другог послодаца, нити у сарадњи са Привредном комором и Министарством

2) школе

- због ранијег пријављивања ученика за дуалне профиле, школе ће морати интензивније да планирају активности каријерног вођења и саветовања у сарадњи са основним школама које како би се ученици благовремено упознали са понудом дуалних профила

3) послодавце

- послодавци ће практично паралелно са изјавом о спремности да се укључе у дуално образовање подности и захтев за акредитацију код Привредне коморе
- у случајевима када су превоз и осигурање ученика већ обезбеђени на други начин нпр. преко јединице локалне самоуправе, послодавци неће морати да сnose те трошкове
- моћи ће лакше да обезбеде инструкторе у случају када не могу својим запосленима да дају додатна задужења или када инструктор напусти тог послодавца
- учење кроз рад за специфичне образовне профиле, нпр. пекар и код којих реално радно окружење подразумева рад у ранијим јутарњим часовима моћи ће да се реализују од 6 часова ујутро

4) Привредну комору Србије

- једноставније и брже ће образовати комисије за проверу услова за акредитацију послодаваца и комисије за инструкторе
- прављењем плана о спремности послодаваца да се укључе у дуално образовање на нивоу целе државе, повећавају се могућности за укључивање у дуално образовање јер се на једном месту добија понуда свих послодаваца заинтересованих за дуално образовање по образовним профилима
- моћи ће да организује испит за лиценцу за лица из члана 39. Закона за које се на основу доказа о обуци утврди да нису стекли све компетенције које су прописане програмом обуке за инструкторе
- захваљујући обавези да о раскиду уговора о дуалном образовању достављају обавештење, Привредна комора ће имати ажурне подтаке о укључености послодаваца у учење кроз рад

5) Министарство просвете, науке и технолошког развоја

- захваљујући плану о спремности послодаваца за укључивање у дуално образовање, Министарство ће моћи боље да планира упис и да укључи школе које можда послодавци нису препознали а које имају одговарајуће профиле и којим локалним срединама постоји заинтересованост ученика
- пријављивање ученика пре обављеног завршног испита омогући ће Министарству да преко Правилника о упису ученика у средњу школу уреди начин на би се избегла ситуација да се на дуалне профила

распоређују ученици којима је то 10, 15 или 20 жеља на штету уместо да се на њих упишу ученици којима је то прва жеља

Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Истраживања у другим државама показују да дуално образовање постиже боље исходе него класични систем средњег стручног образовања, нарочито имајући у виду тржиште рада за младе (нпр. Bolli, Egg, & Rageth, 2017⁴). Дуално образовање, пракса и учење кроз рад представљају препоруке за политике за средње стручно образовање од стране OECD-а (OECD, 2015) и UNESCO-а (UNESCO, 2015). Европски центар за развој стручних обука Европске уније (CEDEFOP) такође истиче да “повећање удела учења кроз рад у свим програмима стручног образовања” представља главни правац развоја у будућности средњег стручног образовања (CEDEFOP, 2018). Швајцарска конфедерација, Савезна република Немачка, Република Аустрија само су неке од земаља Европе у којима постоји јасно дефинисана разлика између „школског система“ средњег стручног образовања и дуалног образовања.

Када су у питању конкретне промене које су предмет измена и допуна Закона о дуалном образовању оне немају за пример решења у другим државама већ су резултат праћења потреба развоја домаћег модела дуалног образовања.

Кључна питања за утврђивање циљева

Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Овим изменама допунама остварују се следећи циљеви:

- боља координација између Привредне коморе и Министарства на планирању и спровођењу уписа ученика у дуалне образовне профиле
- ефикасније спровођење поступка акредитације послодаваца и лиценцирања инструктора у дуалном образовању

⁴ Bolli, Egg, & Rageth, (2017), Meet the need – The role of vocational education and training for the youth labour market. DOI:10.3929/ethz-a-010869230

На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Учинак предложених мера мериће се у према следећим показатељима:

Показатељ	Почетна вредност (2019)	Међурезултат (2021)	Циљна вредност (2022)
Број ученика	2.600	5.500	7.500
Број акредитованих компанија за реализацију учења кроз рад	75 (325 у поступку акредитације)	700	900

Извор провере података о броју ученика је Министарство просвете, а очекује се да ће се до циљане вредности успоставити и бити функционалан Јединствени информациони систем просвете, тако да ће сви подаци бити јавно доступни, у складу са Законом о основама исстема образовања и васпитања.

Извор провере за послодавце је Регистар Привредне коморе Србије.

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „*status quo*” опција?

Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

Проблеми који су уочени у реализацији Закона о дуалном образовању не могу се решити без измене Закона. Радна група која је сачинила Предлог закона о изменама и допунама закона је, на основу конкретних препорука Комисије за развој и спровођење дуалног образовања и Привредне коморе. У том смислу Радна група је предложила мере којима се унапређује одрживост дуалног образовања у односу на класичан модел реализације наставе и повећава ефикасност поступка акредитације послодаваца и лиценцирања инструктора.

Због временског ограничења за припрему Предлога закона који треба да се примењује почев од наредне школске године заједно са изменама Закона о средњем образовању и васпитању нису разматране друге мере.

„*Status quo*” опција није разматрана јер је досадашња примена Закона указала да се уочени проблеми не могу решити применом важећих решења.

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Изабрана опција неће имати ефекта за буџет ни средњорочни ни дугорочно.

Кључна питања за анализу економских ефеката

Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Послодавци који реализују образовне профиле код којих реални радни услови подразумевају рад у ранијим јутарњим часовима (пекар) моћи ће да организују учење кроз рад од 6 ујутро, али не и у времену ноћног рада од 22-6 часова.

Привреда, односно послодавци који учествују и који ће учествовати у реализацији дуалног образовања имаће користи од ефикаснијег процеса одабира образовних профила, школа и планирања уписа ученика (чл. 7. Закона).

Такође, послодавци ће моћи једноставније да лиценцирају инструкторе и као и да брже обезбеде нове инструкторе уколико за тим буде постојала потреба (чл. 11, 12, 29. и 30. и 39. Закона).

Корист у виду умањења непотребних трошкова ће имати они послодавци који учествују и који ће учествовати у дуалном образовању у оним јединицама локалне самоуправе које ће сносити трошкове превоза ученика до места учења кроз рад и које ће плаћати осигурање ученицима. Напомињемо да је ова мера унета у Закон на предлог чланова Радне групе из Сталне конференције градова и општина и Привредне коморе Србије.

Измена рока за закључење уговора о учење кроз рад (члан 21. Закона) била је нужна како се ова одредба не би кршила због оних образовних профила у којима учествује више послодаваца па је пре почетка учења кроз рад, односно пре распоређивања ученика потребно сповести фазе информисање родитеља и ученика и интервјуисање ученика од стране компанија како би се у највећој могућој мери уважиле жеље ученика и компанија. С обзиром да се ове фазе дешавају одмах на почетку школске године, али пре почетка учења кроз рад било је важно изменити одредбу Закона по којој се уговор о учењу кроз рад закључује пре почетка школске године јер то просто није било могуће у описаним случајевима.

Привредна комора Србије имаће користи од предложних измена јер ће моћи боље да планира (чл. 7 Закона) и прати учешће послодаваца у дуалном образовању (18 и 19 Закона).

Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Само учешће привредних субјеката у дуалном образовању одређеној мери утиче на њихову конкурентност као мера континуираног обучавања потенцијалног кадра. У том смислу изабрана опције има утицаја на конкурентност у виду побољшаних услова за њихово учешће у дуалном образовању.

Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Изабрана опција може да има утицаја на организацију рада привредних субјеката који учествују у дуалном образовању у виду могућности да се као ниструктор ангажује лице које није запослено код послодавца. На тај начин послодавац добија квалификованог инструктора а не мора свом запосленом да додаје нова задужења и тако смањује његову продуктивност на радном месту.

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Ученици у дуалном образовању и њихови родитељи имаће следеће користи:

- да обављају учење кроз рад од 6 часова ујутру чиме се стављају у реалне услове рада за одређене образовне профиле, нпр. пекар (члан 6. Закона)
- могућност да упишу образовне профиле на двогодишњим образовним профилима (ниво 2 НОКС) и на специјалистичком, односно мајсторском образовању (ниво 5 НОКС) (члан 1. Закона)
- да се пријаве на жељене образовне профиле у дуалном образовању пре обављања завршног испита. (члан 7 Закона)
- неће моћи да се праве образовни профили за занимања код којих постоји забрана рада са децом у складу са прописима који уређују опасан рад за децу (члан 11. Закона)
- школа ће им обезбедити да заврше средње образовање, уколико у случају раскида уговора о дуалном образовању између послодавца и школе, није претходно могла да им обезбеди да наставе учење кроз рад код другог послодавца (чл. 20. и 26. Закона)

Измена члана 33. Закона неће утицати на ученике јер ће њима свакако бити обезбеђен превоз и осигурање, без обзира на то да ли ће трошкове сносити послодавац или неко други (нпр. јединица локалне самоуправе која жели да помогне укључивању послодавца у дуално образовање).

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

Изабране опције немају ефеката на животну средину.

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Измена рокова у погледу пријављивање послодавца за укључивање у дуално образовање предложена је имајући у виду досадашње искуство Привредне коморе Србије и њене капацитете да у краћем року обради захтеве. У том циљу извршене су и измене у погледу састава комисија које врше проверу

испуњености услова за акредитацију и лиценцирање инструктора. Формулација дата важећим законским решењем у којем у комисијама учествује „стручњак из одговарајуће области рада“ правила је проблеме јер Привредна комора није могла да нађе одговарајуће људе, што због чињенице да се рад у комисије не плаћа што због тога није било довољно јасно шта заправо значи стручњак без дефинисање неких карактеристика (нпр. радно искуство).

Поред тога испоставило се да такав профил и није неопходан за рад ових комисија.

У комисији која проверава услове за акредитацију послодаваца, услове у погледу безбедности на раду проверава инспектор рада, услове у погледу опреме и простора за реализацију учења кроз рад наставник а остале услове може да провери и представник привредне коморе. Због већег обухвата потенцијалних чланова комисије предложеним решењем, поред инспектора рада и представника Привредне коморе, предложеним решењем Министарство именује једног члана и из редова просветних саветика, спољњих сарадника, просветних инспектора и наставника.

У Комисији за лиценцирање инструктора такође се показало да нема потребе за ангажовањем „стручњака из одговарајуће области рад“ јер та комисија испитује инструкторе на основу програма обуке инструктора који се пре свега односи на методолошку припремљеност инструктора за реализацију учења кроз рад.

Измена у члану 39. Закона извршена је како би Привредна комора могла лакше да идентификује лица која могу да се пријаве за лиценцу, с обзиром да важећом одредбом Закона то није довољно прецизирано. Наиме, дуално образовање је пре ступања на снагу Закона спровођење као модел у класичном стручном образовању и као инструктори у компанијама учествовала су лица која су прошла специјалне обуке у организацији ГИЗ.а. Та обука била је полазна основа за израду програма обуке за инструкторе у складу са Законом. На овај начин отклоњена је могућност за тумачење да се аутоматски издаје лиценца лицима запосленим код послодавца која су учествовала у реализацији праксе пре ступања на снагу Закона, и остављена је могућност да Привредна комора процени њихове компетенције у односу на програм обуке инструктора.

Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Поред измене Закона, за реализацију предложених решења биће потребно да се измене правилник који уређује каријерно вођење и саветовање тако што ће посебно уредити информисање родитеља и ученика у основној школи о могућности да се пријаве на дуалне образовне профиле пре обављања завршног испита.

Кључна питања за анализу ризика

Изабране опције немају посебан ризик у односу на генерални ризик који се односи на развој дуалног образовања, а то је немотивисаност послодаваца за укључивање у систем дуалног образовања.

Ублажавање ефеката овог ризика планирано је кроз активности информисања послодаваца о дуалном моделу реализације наставе као потенцијалном, дугорочном решењу проблема обезбеђивања адекватних кадрова.

Информације о спроведеним консултацијама:

Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као предлагач Нацрта закона о изменама и допунама Закона о дуалном образовању (у даљем тексту: Нацрт закона) је у сарадњи са представницима Министарстава за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства привреде, Социјално-економског савета, ПКС, Уније послодаваца, репрезентативних синдиката, стручних школа, послодаваца, Завода за унапређивање образовања и васпитања, СКГО, Агенције за квалификације и Националне службе за запошљавање припремило Нацрт закона

Поред учешћа свих заинтересованих страна у раду радне групе која је сачинила Нацрт закона, одржани су и консултативни састанци у Нишу 13.11.2019. са Заједницом саобраћајних школа Ниш, и у Врднику 15.11.2019. са Заједницом машинских школа. На оба састанка као представник привреде учествовала је Привредна комора Србије.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство просвете, науке и технолошког развоја

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о дуалном образовању
Draft on Changes and Additions of the Law on Dual Education

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,
Наслов VIII Политике сарадње, члан 102. Споразума (Образовање и стручно оспособљавање)
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума, општи рок
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума, испуњава
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
нема
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.
нема

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
Уговор о функционисању ЕУ, Наслов XII Образовање, Стручно оспособљавање, омладина и спорт – потпуно усклађен у делу који се односи на систем образовања и васпитања
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
нема секундарних извора права ЕУ са којима је потребно обезбедити усклађивање
Пропис је у потпуности усклађен са основним принципима и препорукама из *acquis* у делу који се односи на систем образовања на нивоу предшколског, основног и средњег образовања.
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
нема
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
нема
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.
нема

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Нису

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Предлог закона није преведен на енглески језик.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

У поступку израде Предлога закона о дуалном образовању није била консултована Европска комисија односно друга стручна тела Европске уније.